

Frans (27) is in maatschap met zijn ouders Sjaak (54) en Marry (50). **Familie Rijk** runt in het Flevolandse Dronten twee verschillende bedrijfstakingen. Zowel het kweken van fruitbomen als het telen van fruit. Ze hebben 30 hectare boomgaard: appels en peren. Daarnaast 10 hectare boomteelt.

“Ontzettend veel plezier in ons werk”

Tekst Alice Lajten / Beeld Margreet Fotografie

De oculeerkar mee uit Zeeland

Sjaak: “We komen oorspronkelijk uit Zeeland. Mijn vader startte daar met het telen van gladiolen en kleinfruit. Daarna kwam het kweken van bessenstruiken en onderstammen voor pruim- en appelbomen erbij. De bomen voor de nieuwe boomgaard in oostelijk Flevoland hebben we zelf gekweekt, zo zijn we er eigenlijk ingerold. In 1968 zijn we naar Flevoland gekomen. Een jaar later hebben we de boomgaard aangeplant. Toen waren de bomen niets waard. Waar we in '70 nog geen boom van de kwekerij kwijt konden, verkochten we in '71 alles met gemak, alsof het goud was.”

Marry: “Toen we hier kwamen, was alles nog handwerk en dus heel veel krom staan. Uit Zeeland namen we een oculeerkar mee. Hiermee kun je achteruit over een rijtje onderstammetjes rijden. Dat scheelt een boel krom staan. Toen verklaarden collega-boomkwekers ons voor gek, nu word je voor gek verklaard als je nog krom staat. Tijden veranderen.”

Veel klantcontact

Marry: “We leveren direct aan de klant, veel gaat naar Zeeland. De bomen breng ik dan met de vrachtwagen weg. Klanten keken eerst wel vreemd op toen een vrouw de bomen kwam bezorgen.”

Sjaak: “In de zomer doe ik als vertegenwoordiger een rondje langs de klanten. Er zijn niet veel boomkwekers die ook een fruitbedrijf erbij hebben. Als ik bij de klanten ben, praat dit wel makkelijker omdat we in hetzelfde vak zitten en dus ook tegen dezelfde dingen aanlopen.”

Scholieren

Sjaak: “We hebben het hele jaar door drie vaste werknemers. Twee daarvan werken in de kwekerij en één loopt altijd in de boomgaard. Frans en ik staan in de boomkwekerij en springen bij in de boomgaard waar nodig. Tijdens het oculeren* hebben we ook een club scholieren aan het werk.”

Marry: “Die scholieren vind ik zo leuk. Vaak werken ze meerdere jaren bij ons. Dus je ziet ze ‘groot’ worden. Oculeren is een hele klus, dus dan is het hartstikke fijn als je meer handen hebt. Bij het oculeren is het belangrijk dat het droog is. Als het regent zitten we met z'n allen in de caravan te kaarten tot de bui over is, hartstikke gezellig.”

Handel & toekomst

Sjaak: “Het fruit is in september klaar om te plukken. Fruit gaat via de handelaar naar

Albert Heijn en C1000. De handelaar slaat het op in het koelhuis bij ons op het erf. We krijgen één prijs per kilo fruit. Sorteren doen wij niet. In een kist zitten hoofdzakelijk klasse 1 appels, maar ook klasse 2 en 3.”

Marry: “Fruitopbrengsten zijn nauwelijks omhooggegaan. De guldenprijs van toen is de europrijs van nu, terwijl de rest van de kosten wel gestegen zijn. Bijvoorbeeld de arbeidskosten en gewasbeschermingskosten. Brussel is bezig om het voor elkaar te krijgen dat groente en fruit niet onder de kostprijs verkocht mogen worden. Helaas is deze regel er nog niet door.”

Marry: “Wij zien de toekomst positief tegemoet. Appels en peren blijven, al is het alleen al in de appelmoes, appeltaart en appelsap. We hebben een opvolger en bovendien, als we het niet zagen zitten hadden we niet net een koelhuis gebouwd en een bedrijf erbij gekocht. We hebben ontzettend veel plezier in ons werk. We gaan er vanuit dat we hiermee ook in de toekomst een boterham kunnen verdienen. Het ene jaar wat makkelijker dan het andere jaar.”

Passie voor boomteelt

Frans: “Mijn passie ligt bij het kweken van bomen. Je werkt daar nooit alleen en je ziet snel resultaat. Bovendien is het afwisselender werk dan in de boomgaard. De 10 hectare

Frans Rijk
Fruittakentwaker en
fruitteler in Dronten
27 jaar
Lid van FAJK

“Twee takken is een vorm van risicospreiding”

boomkwekerij is verspreid over verschillende stukken grond in de buurt. Je kunt maar één keer op hetzelfde stuk grond bomen kweken. Elk jaar heb je nieuwe percelen nodig. Dit zorgt ervoor dat het steeds lastiger is om stukken grond in de buurt te huren. De meeste stukken worden twee jaar gebruikt. Het uitgangsmateriaal kweek je maar één jaar op hetzelfde stuk grond. Dat planten we in het voorjaar en rooien we in het najaar. Voor de boomteelt hebben we AM-vrije grond nodig. Het telen van de bomen gaat het makkelijkst op lichte grond. Het rooien begint half november als het blad van de bomen is en duurt maximaal tot de kerst. Eerder in de polder was er alleen zware grond, maar na het diepploegen is er ook lichtere grond beschikbaar. Als het tijdens het rooien nat wordt, is het makkelijker als de grond licht is.”

“Wat ik mooi vind aan de boomkwekerij, is het kweken vanaf niets tot een volwaardige twee meter hoge boom. Ik vind het belangrijk om kwaliteit te leveren. De meeste bomen worden verkocht, maar natuurlijk gebruiken we ze ook in onze eigen boomgaard. Een deel wordt vooraf verkocht. Daarbij schatten we hoeveel we nog meer nodig hebben. We houden rekening met een bepaald percentage uitval. Toch heb ik plezier in beide takken. Bovendien is het een vorm van risicospreiding.”

Machines van lego

Frans: “Omdat het een kleine sector is, zijn er weinig standaardmachines verkrijgbaar. We willen altijd een schaap met 5 poten. Als we een nieuwe machine nodig hebben, gaan we met een mechanisatiebedrijf om tafel. Vroeger maakte ik wel eens machines van lego, die ik dan trots op tafel zette als de mechanisatieman langs kwam om te laten zien wat we bedoelden. Mechanisatie heeft me altijd gelegen. Dat was voor mij ook een reden om de studie Agrotechniek en management te volgen aan de CAH in Dronten. Ik heb het vak fruitteelt en boomkwekerij van mijn ouders geleerd. Ik vind het leuk om bezig te zijn met de vraag of het efficiënter kan. Ik kijk ook wel eens in de keuken bij andere boomkwekers en zij bij ons. Er komen steeds meer machines op de markt. Als je 20 jaar geleden aan een boomkweker vroeg of hij het zag zitten om zijn bomen machinaal te rooien, was zijn antwoord dat het onmogelijk zou zijn. Nu rooit niemand zijn bomen meer met de hand. Hetzelfde zie je in de fruitteelt. Vijf jaar geleden leek het onmogelijk om machinaal appels te plukken. Nu is er een machine in de testfase die volautoma-

tisch appels kan plukken met behulp van een cameratechniek. Arbeid is duur in Nederland. Mede dankzij de mechanisatie, wat veel arbeid scheelt, en door de voorsprong op het virusvrij maken en houden (Nak Tuinbouw) van de rassen en zodoende een hoge kwaliteit te genereren, behouden we een concurrentiepositie ten opzichte van het buitenland.”

Toekomst

Frans: “Ik heb veel vertrouwen in de toekomst. Nederland heeft veel kennis van de teelt. We hebben hier goede systemen. We hebben lang tegen de kostprijs geproduceerd, maar dankzij onze twee takken hebben wij het nog draaiende kunnen houden. Maar er moet nu wel iets gebeuren. Brussel werkt daaraan. Ik word er niet rijk van, maar ik heb er wel veel plezier in.”

* **Oculeren** is een vermeerderingsmethode voor houtachtige planten. Het is een vrij eenvoudige vorm van enten. Het bestaat uit het plaatsen van een knop (oog = oculus) van de gewenste cultivar (ras) met een stukje bast in een T-snedede onder de bast en tegen het cambium (delingsweefsel) van de onder- of tussenstam.